

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 236/2025-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátska kancelária Mandzák a spol., s.r.o., Zámocká 5, Bratislava, proti uzneseniu Mestského súdu Bratislava IV č. k. B1-3C/5/2019-111 zo 4. februára 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **odmieta.**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. februára 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd označeným uznesením všeobecného súdu o uložení poriadkovej pokuty. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť súdu na ďalšie konanie a uplatňuje si aj nárok na náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a napadnutého uznesenia vyplýva nasledovný stav veci:

3. Sťažovateľ sa v postavení žalobcu na mestskom súde domáha zaplatenia 200 000 eur ako náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej disciplinárnym stíhaním podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov proti žalovanému, ktorým je Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky. V uvedenom civilnom sporovom konaní sa 21. januára 2025 konalo pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, ktorým bola žaloba sťažovateľa v celom rozsahu zamietnutá.

4. Právnomu zástupcovi sťažovateľa bolo 5. februára 2025 doručené napadnuté uznesenie zo 4. februára 2025, ktorým mestský súd uložil sťažovateľovi poriadkovú pokutu 500 eur. V ten istý deň mu bolo doručené aj písomné vyhotovenie rozsudku.

5. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že sťažovateľ sa mal na pojednávaní 21. januára 2025 dopustiť viacerých konaní, ktoré boli dôvodom na uloženie poriadkovej pokuty podľa § 102 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), a to konkrétne § 102 ods. 1 písm. c) až e) CSP, t. j. neuposlušnosť príkazu súdu, rušenie poriadku alebo dôstojného priebehu pojednávania a urobenie hrubo urážlivého podania.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ v prvom rade namieta, že z výrokovej časti napadnutého uznesenia nie je zrejmý skutok, za ktorý sa poriadková pokuta ukladá, čo je podľa jeho presvedčenia v rozpore so zásadou „*nie dvakrát v tej istej veci*“, keďže poriadková pokuta má jednoznačne trestnoprávny charakter. Napadnuté rozhodnutie je podľa sťažovateľa aj zjavne neodôvodnené. Pokiaľ išlo o spáchanie viacerých skutkov, mal mestský súd pri ukladaní sankcie uplatniť tzv. absorpčnú zásadu a posúdiť to, za ktorý zo skutkov hrozí z hľadiska závažnosti najprísnejšia sankcia. Mestský súd sa rovnako nevysporiadal s tým, či nebolo namieste alternatívne opatrenie podľa § 103 ods. 1 CSP, t. j. vykázanie sťažovateľa, ktoré by v danej situácii splnilo účinnejšiu nápravu ako uloženie poriadkovej pokuty 14 dní po ukončení pojednávania.

7. Sťažovateľ osobitne namieta, že uložené poriadkové opatrenie už nemohlo sledovať legitímny cieľ, ktorým je bezprostredne si vynútiť splnenie určitých procesných povinností tomu, kto sťažuje postup konania. Poriadková pokuta bola sťažovateľovi uložená až 14 dní po ukončení konania, po vyhlásení rozsudku, teda nie je zrejmé, akým spôsobom narúšal postup konania.

8. Sťažovateľ namieta, že mestský súd nevykonal žiadne zisťovanie skutkového stavu pre uloženie poriadkovej pokuty, poukázal na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 910/2015. Z napadnutého uznesenia podľa sťažovateľa taktiež nie je zrejmé, ako konkrétne dospel sudca k výške pokuty 500 eur, napadnuté uznesenie neobsahuje ani jednu relevantnú úvahu o výške poriadkovej pokuty.

9. Sťažovateľ zároveň namieta zaujatosť sudcu všeobecného sudcu z objektívneho hľadiska. S poukazom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva tvrdí, že v prejednávanej veci existuje nedostatok objektívnej nestrannosti na strane sudcu, keďže objektívny pozorovateľ môže mať jasné pochybnosti o jeho zaujatosti.

10. Už uvedené dôvody sťažovateľ v stručnosti vzťahol aj na porušenie práva na pokojné užívanie majetku, keďže napadnuté uznesenie zasahuje do jeho majetkových práv. V súvislosti s namietaným porušením čl. 13 dohovoru sťažovateľ odkazuje na ustálenú judikatúru Ústavného súdu Českej republiky, ktorá neakceptovala prax všeobecných súdov, ktorá proti uzneseniam o poriadkových pokutách nepripúšťala odvolanie ani dovolanie.

11. Návrh na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia sťažovateľ odôvodnil tým, že výkon rozhodnutia vzhľadom na výšku uloženej sankcie znamená pre sťažovateľa ako dôchodcu väčšiu ujmu, než aká môže vzniknúť iným osobám.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práv sťažovateľa namietaným uzneseným mestského súdu, ktorým mu bola v civilnom sporovom konaní uložená poriadková pokuta.

13. Ústavný súd vo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti už vyslovil právny názor, podľa ktorého rozhodnutie o uložení poriadkovej pokuty je v zásade spôsobilé neprípustným spôsobom zasiahnuť do základných práv a slobôd účastníkov konania, a preto takéto rozhodnutie podlieha súdnemu prieskumu z hľadiska rešpektovania zásad spravodlivého procesu vo všetkých jeho aspektoch (podobne I. ÚS 41/2015). Na rozhodovanie súdov o uložení pokút sú primerane kladené požiadavky, ktoré sú vyvoditeľné zo základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Znamená to predovšetkým to, že takéto rozhodnutie musí mať zákonný podklad a nemôže byť prejavom svojvôle. Požiadavka riadneho odôvodnenia je jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu. Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov a vylúčiť svojvôľu, lebo len vecne správne (zákonu zodpovedajúce) rozhodnutie a náležite, t.j. zákonom požadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie, napĺňa ústavné kritériá vyplývajúce preň z ústavy a dohovoru či listiny (podobne I. ÚS 327/2010, IV. ÚS 562/2018, I. ÚS 332/2022).

14. Požiadavka riadneho odôvodnenia však nemusí spĺňať prísne štandardy odôvodnenia v merite civilnej alebo trestnej veci. Ústavný súd už uviedol, že z rozhodovacej praxe všeobecných súdov vyplýva, že rozsah odôvodnenia uznesenia sa vždy spravuje povahou veci a charakterom, resp. významom uznesenia. Uznesenia, ktoré upravujú len procesný postup pri vykonávaní dôkazov alebo ktorými sa pripravuje súdne konanie, prípadne ukladá poriadková pokuta, stačí odôvodniť len stručne, ak odôvodnenie zákon vôbec vyžaduje (IV. ÚS 456/2023, I. ÚS 193/2025).

15. Rozhodovanie o poriadkových pokutách (procesné rozhodnutia) pred všeobecnými súdmi patrí jednoznačne do výlučnej kompetencie všeobecných súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania (porov. bod 18 uznesenia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 152/2017 z 24. februára 2017 – publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 57/2017). Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o ústavnej sťažnosti pre porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom zmysle, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07, I. ÚS 532/2017).

16. Pokiaľ sťažovateľ namieta, že z výroku napadnutého uznesenia nie je zrejмый skutok, za ktorý sa pokuta ukladá, je potrebné uviesť, že zákon v ustanovení § 236 CSP a ani v ustanovení § 102 CSP neukladá povinnosť skutok definovať priamo vo výroku. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia je nespochybniteľne zrejмый, aké konanie sťažovateľa bolo poriadkovou pokutou postihnuté, a to opisom skutkových okolností, ich časovým ohraničením, ako aj ich podradením pod konkrétne ustanovenie § 102 ods. 1 CSP, a to konkrétne písm. c) neuposlušnosť príkazu súdu, písm. d) rušenie poriadku alebo dôstojného priebehu pojednávania a písm. e) urobenie hrubo urážlivého

podania. Išlo o správanie sťažovateľa počas pojednávania vo veci o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci, v ktorom je sťažovateľ žalobcom, ktoré sa konalo 21. januára 2025 na mestskom súde a bezprostredne po vynesení rozsudku. Sťažovateľ po skončení pojednávania neuposlúchol príkaz súdu a neopustil pojednávaciu miestnosť. Napriek výzve sudcu na opustenie pojednávacej miestnosti so sudcom komunikoval agresívnym a nedôstojným tónom, keď na sudcu opakovane kričal otázku, čoho sa bojí, keď je verejný činiteľ. Zároveň sťažovateľ vyzval prítomnú verejnosť, aby sudcu fotografovala, a to napriek explicitnému zákazu súdu v zmysle § 176 ods. 5 CSP. Prítomní si tak bezprostredne po skončení pojednávania povzbudzovaní sťažovateľom začali vyhotovovať obrazový záznam vrátane osoby a tváre sudcu. Opísaným konaním mal sťažovateľ podľa napadnutého uznesenia rušiť dôstojný priebeh pojednávania, čo sa vzhľadom na zmysel a účel samotného ustanovenia vzťahuje aj na správanie strán v pojednávacej miestnosti tesne pred začiatkom a tesne po skončení pojednávania, a zároveň týmto konaním mal sťažovateľ neuposlúchnuť príkaz súdu. Uvedené správanie sťažovateľa vyhodnotil mestský súd závažnejšie najmä s ohľadom na skutočnosť, že sťažovateľ je bývalým predsedom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

17. Za hrubo urážlivé podanie považoval mestský súd obsah záverečnej reči sťažovateľa, v ktorej sťažovateľ reagoval na krátke prerušenie pojednávania, počas ktorého sa sudca uisťoval o obsahu rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 25/2011 a jeho relevantnosti v merite veci, na ktoré sa odvolával samotný sťažovateľ. Sťažovateľ v záverečnej reči hrubo urážlivým spôsobom obvinil sudcu, že počas prerušenia pojednávania telefonicky komunikoval s ministrom spravodlivosti, uvedené obvinenie zopakoval aj po skončení pojednávania, ešte počas pobytu v pojednávacej miestnosti. Sudca sa k tomuto obvineniu vyjadril bezprostredne po skončení pojednávania a jeho vyjadrenie je zachytené v zápisnici o pojednávaní. Prerušenie pojednávania pre účely oboznámenia sa s právnou argumentáciou, o ktorej strana tvrdí, že sa nachádza v konkrétnom rozhodnutí súdnej autority a ktorá by mohla byť v rozpore s právnym posúdením súdu, je podľa odôvodnenia napadnutého uznesenia štandardným a žiadaným postupom.

18. Výšku uloženej pokuty 500 eur súd zdôvodnil intenzitou správania sťažovateľa, ako aj skutočnosťou, že ide o bývalého predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý by si mal byť vedomý svojich povinností v zmysle CSP a ísť príkladom pri dodržiavaní základných pravidiel správania v pojednávacej miestnosti.

19. Opodstatnenosť ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prichádza pri preskúmaní ústavnosti rozhodnutia všeobecného súdu o uložení poriadkovej pokuty do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré môžu mať za následok porušenie ústavou garantovaných základných práv a slobôd, alebo tiež v prípadoch absencie primeraného odôvodnenia tohto rozhodnutia všeobecným súdom (III. ÚS 152/2017, I. ÚS 686/2022).

20. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia mestského súdu a opisu skutkových okolností je zrejmé, za aké konkrétne konania bol sťažovateľ sankcionovaný poriadkovou pokutou potom, keď na opakované výzvy konajúceho sudcu nereagoval. Vzhľadom na uvedené je obava sťažovateľa z porušenia zásady „*nie dvakrát v tej istej veci*“, ktorú formuloval v ústavnej sťažnosti, neopodstatnená. Súd pri uložení poriadkovej pokuty postupoval v zákonných intenciách, vyjadril sa

aj k výške uloženej poriadkovej pokuty, pričom tieto jeho závery nepovažuje ústavný súd za prejav excesu alebo arbitrárneho výkladu aplikovanej právnej normy.

21. Zo zákona nevyplýva povinnosť súdu reagovať uložením poriadkovej pokuty bezprostredne po skutkových okolnostiach, ktoré uloženie poriadkovej pokuty odôvodňujú. Skutočnosť, že sudca rozhodol o uložení poriadkovej pokuty až 14 dní po konaní pojednávania, nepovažuje ústavný súd v okolnostiach danej veci za problematické. Konanie v čase uloženia poriadkovej pokuty nebolo stále právoplatne skončené.

22. S odkazom na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 910/2015 sťažovateľ namieta, že sudca nevykonal žiadne zisťovanie skutkového stavu. Z odôvodnenia uvedeného nálezu českého ústavného súdu je zrejmé, že išlo o uloženie poriadkovej pokuty za nesplnenie, respektíve oneskorené splnenie inej povinnosti. Všeobecný súd v tomto prípade pochybil tým, že sa vôbec nezaujímal, kto je zodpovedný za doloženie požadovaných listín oneskorene a tesne pred nariadeným pojednávaním, či išlo o pochybenie advokáta, ktorému bola poriadková pokuta v tomto prípade uložená, alebo pochybenie samotného účastníka konania – žalovaného. V okolnostiach tejto ústavnej sťažnosti ku správaniu sťažovateľa došlo priamo v prítomnosti sudcu, ktorý poriadkovú pokutu uložil, nie je teda ústavnému súdu zrejmé, aké zisťovanie skutkového stavu mal všeobecný súd realizovať. Navyše, skutočnosť, že k uvedenému správaniu a hrubo urážlivému podaniu skutočne došlo, nenamieta ani sám sťažovateľ.

23. Ak je sťažovateľ presvedčený o zaujatosti v jeho veci konajúceho sudcu všeobecného súdu, má priestor si tieto námietky uplatniť v konaní v merite veci. Právomoc ústavného súdu je subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07). Ústavný súd v systéme ochrany základných práv a slobôd predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Vzhľadom na uvedené sa ústavný súd argumentáciou sťažovateľa v tomto smere nezaoberal z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

24. Sťažovateľ namieta aj porušenie práva na účinný prostriedok nápravy zaručeného čl. 13 dohovoru, ktoré odôvodnil tým, že proti uzneseniu o uložení poriadkovej pokuty nemal v zmysle platnej právnej úpravy k dispozícii opravný prostriedok. Ústavný súd hodnotí túto argumentáciu ako neopodstatnenú a odkazuje na pôsobnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru garantujúceho právo na spravodlivý proces, z ktorého nevyplýva právo na opravné prostriedky proti rozhodnutiam súdov o občianskych právach a záväzkoch alebo o oprávnenosti trestného obvinenia. Aj jednostupňová súdna sústava je z hľadiska záruk vyplývajúcich z čl. 6 ods. 1 dohovoru vo všeobecnosti akceptovateľná, podstatné je, aby bolo v konkrétnom jednostupňovom konaní naplnené právo dotknutej osoby na spravodlivý proces vo všetkých jeho aspektoch (II. ÚS 77/2024, II. ÚS 185/2023, III. ÚS 67/2018).

25. Vzhľadom na uvedené dospel ústavný súd k záveru, že z argumentácie sťažovateľa obsiahnutej v ústavnej sťažnosti nevyplývajú ústavne relevantné dôvody, ktoré by spochybňovali ústavnú konformitu napadnutého uznesenia mestského súdu o uložení poriadkovej pokuty, a to vo vzťahu k namietanému porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru, ako aj jeho práva na pokojné užívanie majetku, ktorého porušenie namietal z totožných dôvodov. Ústavný súd preto odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2

písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pre zjavnú neopodstatnenosť.

26. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal a ani osobitným výrokom nerozhodol o jeho návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia mestského súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. apríla 2025

Robert Šorl
predseda senátu